

SLOVENSKÝ NÁRODOPIIS

3

XV

VYDAVATEĽSTVO
SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED
BRATISLAVA 1967

OBSAH

STÚDIE

Soňa Švecová, Příbuzenské vzťahy v Čičmanoch a postavenie ženy v rodine . . .	321
Ján Botík, K problematike rodinného života v oblasti Krupinskej vrchoviny . . .	386
Soňa Kovačevičová, Historickosť a typickosť ľudovej architektúry na Slovensku	417

MATERIALY — ARCHÍV

Marie Majtánová — Milan Majtán, K problematike mládeňských organizácií na Slovensku	454
Milan Leščák, Materiály k polofudovému veršovníctvu na Spiši	465

ROZHLADY

Svetozár Švehlák, Zpráva o metodologickom seminári NÚ SAV o štúdiu ľudovej kultúry v oblasti Karpát	484
Drobné zprávy	485

RECENZIE A REFERÁTY

Sborník SNM, Etnografia 5, roč. LVII — 1964 (J. Pátková)	488
--	-----

СОДЕРЖАНИЕ

Со́ня Швецо́ва, Родственные отношения в Чичманах и положение женщины в семье	321
Ян Во́тик, К проблематике семейной жизни в области Крупинского холмогорья . .	386
Со́ня Кова́човичо́ва, Историчность и типичность народной архитектуры в Словакии	417

МАТЕРИАЛЫ — АРХИВ

Ма́рия Ма́йтано́ва — Ми́лан Ма́йтан, К проблематике молодежных организаций в Словакии	454
Ми́лан Ле́щак, Материалы по полународному стихосложению в Спишской области	465

ОБЗОРЫ

Светоза́р Швехла́к, Сообщение о методологическом семинаре по изучению народной культуры в Области Карпат	484
--	-----

МЕЛКИЕ ЗАМЕТКИ	485
РЕЦЕНЗИИ И РЕФЕРАТЫ	448

INHALT

STUDIEN

Soňa Švecová, Verwandtschaftliche Beziehungen in Čičmany und die Stellung der Frau in der Familie	321
Ján Botík, Zur Problematik des Familienlebens im Hochland von Krupina	386

Na 1. strane obálky: Detail tabuľovej maľby — sv. Alžbeta omýva rany chorých. Košický dóm 1475—1477. Foto L. Borodáč, SÚPSOP

V poslednej dobe sa čoraz častejšie diskutuje o vymedzení predmetu bádania folkloristiky, najmä o potrebe jeho rozšírenia. V súvislostiach s výskumom súčasnej etapy vývoja folklóru sa ukazuje, že treba brať do úvahy materiál kvalitatívne často odlišný od tradičného folklóru, nespĺňajúci konzekventne jeho základné determinanty, ako kolektívnosť, ústnosť, variabilitu, synkretizmus. I keď sa zatiaľ stanoviská k otázke, čo má a čo nemá byť predmetom výskumu folkloristiky rôznia, predsa však práca s konkrétnym materiálom, nezodpovedajúcim tradičnému chápaniu folklóru, je čoraz bežnejšia.

Do popredia záujmu sa dostáva najmä tvorba, ktorá zaberá priestor medzi ľudovým umením a profesionálnym umením, konkrétnejšie, medzi folklórom a literatúrou. Takouto oblasťou, ktorá sa z viacerých objektívnych príčin vymkňala zo sústavnejšieho záujmu slovenských folkloristov i literárnych vedcov, je tvorba masová, oscilujúca medzi záujmami oboch disciplín. Do zorného uhla literárnych vedcov sa nedostala preto, lebo nespĺňa obyčajne kritériá umeleckej tvorby a možno aj preto, že neexistovala sociológia literatúry, ani iné odvetvia literárneho výskumu.

Folkloristika si mala všimnúť určité časti masovej tvorby už dávnejšie, lebo jej styčné plochy s folklórom sú dôležité pre vysvetlenie niektorých špecifických javov ľudovej kultúry.

Záujem folkloristiky v tomto smere bol príliš jednostranný, zaujímal ju iba materiál, ktorý prešiel procesom folklorizácie a vytvára súčasť folklórnej tradície (pohrebné a svadobné vinše, gregorácie a blažejácie, ako umelá tvorba rehtorská a študentská, texty jarmočných piesní atď.); komplexnejší pohľad na problémy priniesla iba práca s družstevnými piesňami. Masová tvorba je kvalitatívne veľmi rôznorodým javom a celú ju nie je ani možné, ani potrebné, z hľadiska folkloristiky skúmať. Nás môžu a majú zaujímať iba niektoré časti tejto tvorby, ktoré svojim charakterom inklinujú k ľudovej (folklórnej) tvorbe. Najčastejšie sa používa pre ne názov pololudová (polofolklórna) tvorba. Keďže ďalej budeme hovoriť o veršovanej tvorbe podobného charakteru, budeme pre presnejšie vymedzenie používať termín pololudové veršovníctvo.

Úplne presne vymedziť pojem pololudové veršovníctvo. — t. j. veršovaná masová tvorba, ktorou by sa mala zaoberať folkloristika — je ťažké. Zhruba však za pololudovú veršovanú tvorbu pokladáme tú časť masovej tvorby, ktorá aktívne žije paralelne s tvorbou folklórnou, má s ňou isté spoločné znaky formálne a obsahové, spĺňa obdobnú spoločenskú funkciu v rôznych vrstvách spoloč-

nosti, zachovávajúc si pritom svoj špecifický charakter.

Od folklóru ju odlišuje predovšetkým fakt, že je tvorbou literárnou v momente vzniku, naproti tomu je často ústnou v momente realizácie. Nie je síce tvorbou kolektívnou, ale ako tvorba masová, často anonymná, so svojim špecifickým procesom tradovania, pohybuje sa na hranici kolektívnosti.

Folkloristika v spolupráci s inými disciplínami bude musieť objasniť otázky histórie, sociológie a psychológie tejto tvorby, podať obraz o jej poetike a žánrovej diferencovanosti, s prihliadnutím na lokálny a regionálny charakter materiálu i podmienok existencie.

Problémy pololudovej tvorby na Slovensku sú nielen teoreticky nerozpracované, ale navyše doteraz sa nezozbieral materiál, ktorého kvantita by zaručovala, že folkloristika tento problém v budúcnosti neobíde a že závery sa budú robiť na základe dostatočného materiálu. V nedávnej minulosti som sa začal na popud profesora Melicherčika zaoberať systematickým zberom a štúdiom pololudového veršovníctva na východnom Slovensku a teraz predkladám materiál k jednému regionálnemu javu pololudového veršovníctva, k spišským *klapanciam*. Materiály sú veľmi málo prístupné, pretože sa zachovali zväčša iba v rukopisoch, ktoré si majitelia starostlivo chránia a len čiastka (asi 300) bola uverejnená v rôznych regionálnych časopisoch, kalendároch a niekoľkých samostatných zbierkach. *Klapancie* — rovnako ako podobná tvorba známa na celom Slovensku — majú zaujímavé historické korene i vývoj. Nadviazali priamo na umelú tvorbu rehtorskú a študentskú, ktorá v mnohých konkrétnych prípadoch prenikla do folklórnej tradície (v podobe svadobných a pohrebných vinšov alebo ako gregorácie a blažejácie a pod.), čerpala z nej a zároveň ju aj ovplyvňovala a rozvíjala.

Klapancie, ako sa táto tvorba na Spiši volá (veršovať — *klapac*, *kľepac*; autor klapancí *klapač*, *kľepač*, *klapanciar*) predstavujú z hľadiska svojej genézy, existencie, kvality i funkcie rôzny stupeň prechodu od folklórnej tvorby k umelej literatúre. Masovo vznikali a tradovali sa tak v prostredí dedinského, ako aj mestského. *Klapancie*, ktoré poznáme z obdobia medzi svetovými vojnami, uchovali si určitú kontinuitu s pôvodnou tvorbou rehtorskou a študentskou i ľudovou. Zúčastňovali sa na nej nielen ľudoví veršovníci z dedín, ale aj remeselníci a drobná inteligencia z malých spišských miest. Táto tvorba si zachovala viaceré charakteristické znaky, typické pre folklórnú tvorbu. Predovšetkým dosť dôsledne využíva miestny dialekt; jednoduchý rým a rytmus ju po stránke formálnej spája s lu-

dovou piesňou; často využíva motívy humoristickej rozprávky, anekdoty a najmä humoristickej rozprávania zo života. Jej najtypickejším znakom je práve humoristicko-satirické ladenie. Okrem týchto momentov ju spája s pôvodnou ľudovou tvorbou i spôsob tradovania, či, lepšie povedané, existencie. Rozširuje sa a uchováva podobne ako napríklad družbovanie alebo starostovanie, memorovaním a opisovaním pôvodného textu. Takto je však takmer nemožný variačný proces. Takýto alebo podobný typ polofudového veršovníctva existoval na celom Slovensku a stretávame sa s ním dodnes.

Spišské klapancie dosiahli svoj vrchol, čo sa týka kvality tvorby, v období medzi vojnami, keď sa i často uverejňovali. Autori klapancí boli známi iba pod pseudonymami, ktoré zvyšovali anonymitu tejto tvorby a navyše často podčiarkovali zábavný moment. Najznámejší autor klapancí Juraj Kalnár bol napríklad známy ako Juro Pokuta — cigánsky primáš z Oľnavy. Ďalšie známe pseudonymy, Krešo zo Šerveka, Mačo Nacahnuty, Pištuš, Jano Štipak, Vilo Vlašan atď., to len potvrdzujú.

Jeden z najznámejších klapačov, Július Okály, mi dal k dispozícii vlastný materiál, z ktorého som s jeho dovoľením vybral niekoľko klapancí a priblížil som tak aspoň časť jeho tvorby záujemcom o túto problematiku.

Július Okály (nar. 1912 v Spišskej Sobotě) vyrástol v Levoči, kde skončil gymnázium. *Klepac* začal ako študent. Jeho prvé pokusy inšpirovala tvorba jeho strýka, Júliusa Sokola, notára v blízkom Važci — známeho veršovníka pred prvej svetovej vojny. Z jeho údajne bohatej tvorby sme zatiaľ našli len jednu satiricky ladenú veršovačku *Tabaku nieta*. Podľa jej obsahu súdime, že ju autor napísal v r. 1918. Z prvých pokusov upútala hneď pozornosť klapancia Š. K. Levoča, o futbalistoch a funkcionároch miestneho mužstva, z ktorej si mnohí autori súčasní pamätajú niektoré verše. Rukopis sa však nezachoval. S obdobným úspechom sa stretla i klapancia *Pod Baldachinom*. Autor — ako sám vraví — vzal si v nej na mušku levočských pánov, ktorí chodili do zadnej miestnosti Konzumu popíjať a zároveň robili politiku mesta. Prvé klapancie začal uverejňovať pod pseudonymom *Mačo Nacahnuty* počas svojho štúdia na Pedagogickej akadémii v Bratislave v rokoch 1934—1936 v časopise Slovenský východ. Uverejnil tam sedem klapancí, ktoré sa zásluhou archívov uchovali. Vybrali sme: *Shušenosci z mesta Bilej Paňej*, *V kerpeoch na baľe*, *Mačo píše Pištušovi*, *V Tatroch*, *Spišskom do divízii*. *Mačo píše Pištušovi* je súčasťou veršovníckej korešpondencie na stránkach časopisu i mimo neho s ďalším klapačom Pištušom (Štefan Juráško), ktorý v tom čase študoval teológiu v Spišskej Kapitule. Táto forma veršovania v listoch

má svoju tradíciu. Ako rámcovú formu pre svoju prvú zbierku *Pokutove listy* ju použil aj Juro Pokuta. Po skončení akadémie zostal Július Okály v Bratislave. Keďže postupne strácal kontakt so Spišom, jeho tvorba sa uberala iným smerom. Píše divadelné hry pre deti (i veršované). V jeho archíve sa zachoval pokus o obdobu klapancie v slovenčine: *Generálreparatúra* (1943). Tieto pokusy, s ktorými sa stretávame aj neskôr, odtrhnuté od prostredia, v ktorom mali zázemie, i od dialektu, nepatria k najlepším autorovým prácam. Ešte pred skončením vojny sa J. Okály vracia na Spiš a po vojne začína *klapac* pod novým pseudonymom Andriš Kurňava. Roku 1952 znova uverejňuje klapanciu *Pipka fuč*, ktorú napísal v rudnianskych baniach, kde pracuje. Baniam zostáva verný až do roku 1960, keď pre ťažké ochorenie odchádza do invalidného dôchodku. Klapancie píše dodnes a viaceré i uverejňuje, najmä v okresných *Spišských hlasoch*, *Československom športe*, sériu v bulletin *Lokomotívy*, *Spišská Nová Ves*, pod názvom *Pardón na slovičko*. Píše i príležitostné klapancie na maturitné večierky, slávnosti, zábavy a pod. Z nich sme vybrali napr. *Zdravíme Vas ženi našo*, *Stuškova slavnosc* (1961), *Našim ženom* (1965), *Tam okolo Levoči* (1966). Poslednú klapanciu predniesol sám na stretnutí Levočanov žijúcich v Bratislave, ktorí ho o to požiadali. Vystúpenie i klapancia mali veľký úspech. Výber, ktorý sme pripravili, reprezentuje súčasnú etapu vývoja polofudového veršovníctva na celom východnom Slovensku. Spišské klapancie možno z hľadiska ich funkcie, ktorá niekedy podmieňuje aj formu, rozdeliť na dve skupiny: 1. príležitostné klapancie a 2. rozprávačské klapancie. Do prvej skupiny patrí prakticky akákoľvek veršovaná polofudová tvorba od svadobných višňov po verše k maturitným večierkom. Druhú skupinu, ktorá je vlastne v istom zmysle súčasťou prvej, tvoria klapancie rozprávačské. Autori v nich vedome využívajú dejové uzavreté celky rôznych žánrov humoristického rozprávania (humoristickú rozprávku, anekdotu, rozprávanie zo života). Majú predovšetkým funkciu zábavnú, nezávislú od príležitosti. Túto skupinu reprezentujú práve spišské klapancie. Sú vrcholom tejto tvorby a stoja najbližšie k umelej literatúre.

Obidva typy tejto tvorby sa často prelínajú. Ako príklad môže z nášho výberu poslúžiť klapancia *Mačo píše Pištušovi*, kde autor vsúva dve krátke komické príhody, podané ako spomienkové rozprávanie (ako hrá Pištuš divadlo, ako hrá futbal v Kežmarku), popri veršoch o dojmoch z Bratislavy, ktoré nezobrazujú nijaký ucelený dej. Podobne v klapancii *Cmota* spracoval autor rozprávanie zo života ako satiru na zlé osvetlenie. Na druhej strane však autor zveršoval i humoristické rozprávanie zo života, a to bez satirického zámeru, v klapanciách *V Tatroch* a *Pipka fuč*.

Klapancie *Cetka Ula* (autor v nej spracoval známy motív o lakomej žene, ktorej myši nakoniec zožerú peniaze) a zveršovaná humoristická rozprávka *Holofojtoš* predstavujú ytp rozprávačskej klapancie. Pokiaľ ide o formálnu stránku klapancí, klapače si volia formu podľa potreby, preto nedodržia v každej klapancii rovnaký sylabický pôdorys ani

rovnakú schému rýmov či strof. V rámci jednotlivých klapancí však obvyčajne formu nemenia. To platí i pre klapancie Júliusa Okályho.

Tieto naše úvodné poznámky sú len informatívneho charakteru, k podrobnému rozboru sa vrátíme v pripravovanej štúdií.

Milan Leščák

Skúsenosci z mesta Bilej Paňej

1.

Scem ľem tu naznačie mescicke pomeri,
bo ket cudzi pridze, ta mi ňeuveri,
co še u nas robi v mesce historickim,
jak politizoval Dejak zo Sedľickim.

2.

Viveksľovali še starostove trojo,
či sce to už čuľi drahe ľudze mojo?
Či še to už stalo dajdzi v republike,
šak to še ňeprida tak skoro v Afrike.

3.

Fto sce bic starostom, ten sebe rozmišľi,
zna jak stim remeslom starostove višľi,
zna, že co starosta v Levoči vistorji,
preto starostovac, še dňeš každi boji.

4.

Komisara mame teraz na ratušu
to furt tak vipadňe, ket še strani kušu.
Ňemohľi tam šedzec trojo starostove,
Silard — Jožko — Todor, tutejše panove.

5.

Ňescem kritizovac pansku politiku,
aľe pokračujem bez ďalšeho křiku,
že scem tu opisac te našo novoti,
jak šol Papcun v blace, zmazal sebe boti.

6.

Jak zos štaciona idzeš šesc sto kroki,
dobře še ohľadňi na obidva boki:
v prekrasnich zahradoch ovoc polne koše
a tam pri Faixovi — smrod ci da po noše.

7.

Jak vindzeš do mesta, hňedkaj vof Holgaše,
na tih krivich šľajstroch dušu ci vitraše
a noha ci vejdze do dziri až po kant,
ket še ňeobačiš, raz dva z tebe rokant.

8.

S tima kanalami mame mi ľem kari,
šak inštalatere zmoča sebe sari,
ket im rura pukiňe a kanal kopaju,
ta totu robotu Faj Tajfel volaju.

9.

Koscel še od vtedi jak shoreľ furt stavja,
takže še murare kolo blinčku bavja,
jednu stranu zrobja druha še pohubi
a tak sebe bruši čas o koscel zubi.

10.

Ten dom co bul Stallung v Mešarskej ulici
tieš ho už prestali staviac v polovici —
teraz še po hižoch patkane paruju,
a te strach ňemaju, že ich zamuruju.

11.

Take dňeška časi v Levoči žijeme,
zo Šmerdzacich mlakoch vodu tu pijeme.
Potim še ňečuduj, ket to s tebu miķa,
ňe jeden z občanoch ulicu poriga.

12.

Ňescem daľej pisac dosc totich gluposci
naj še na mňe ňišto radši ňenazlosci,
ňenarobim hrehu, ňescem balamuti,
pozdravujem šickich Mačo Nacahnuti.

V kerpcoch na baľe

(Piše Mačo Nacahnutý)

1.

Večar som še vibral tam dze išľi šicke
dzifľki zos valalu i dami mescicke
Už aj pomalučki ľudze prihadzaju
tancoš zos tancošku na bandu čekaju.
Oňedľuho še ich teľo naharnulo,
že daľtere stali, bo placu ňebulo.

2.

Ja bul prevřapeni, oči som otviral,
šak taku paradu ňigdzi som ňehiral.
To ňebuľi dzifľku f čižmoch s varkočami,
aľe vof paradze zos Krompahoch dami,
sametovo grati, vistrili až po boki,
ta ja to nevidzel, hoc mam už dosc roki.

3.

Usta maľovane, ľica jako z muki
zlate karperece, ľem tak viša z ruki,
oringľe, persceňe ľem še tak bliščeju,
aňi jednej dame vera ňehibeju.
Oboč viterhana, odřarbene vľasi,
tak še vera meňa vof Krompahoch časi.

4.

Banda foxtrot hraje, už začľi tancovac,
jeden začľal drobčic, druhi nadrucovac.
Ja som mlada vdova na saxafon trubi
jednu damu buhľi, ta stracila zubi,
druhu pripučľi tam pri samim mure,
dobře jej pristupil ftoška oko kure.

5.
Vdala bich se znova, na trubečku fuka
ta nikoč nekuka, dze noha — dze ruka,
aŕe sebe rezko vikrucaš tancošku,
dobre ju oblapiš a priciskaš nošku.
Za mladeho muže, každy sebe špiva
a tancoš tancoške šerdečko rozriva.

6.
Začina bic ceplo, to hotove peklo,
šak už aj Klarike zos herbeta ceklo.
Mariške a Julči še zos čola leje,
Pišta, Jani, Bandi še tieš červeňeje,
každy še ucira, poradňe še poci,
jeden druhej hvari: „ta co ci?“ „plano ci?“

7.
I tak še do rana furtom furt tancuje,
foxtrot še zos tangom, valčikom veksluje.
Fotbalisci hrače goli oslavuju:
„Mohli zme to vihrac“ z Pokroku mudruju.
„Aj tak bulo dobre“ Košičan prisveči,
o fotbale teraz polna sala reči.

8.
Najvecej še mladi Tomečko raduje,
už mu aj tak vinko nohi podlamuje.
Hlavu ma už češku a zrak še mu mucí,
scel bi rovno hodzie, aŕe še bars kruci.

9.
Mama mu dohvára; „Šak ti spiti Jani!“

„Co mamó rečuju, že ja som pijani?“
„Zaco som še mal spic? za totu korunu?“
Šak zato nedaju, aňi deci rumu.“

10.
„Idz, už idz odemňe! Šmerdziš za paŕenku!
Vidziš, som hvarela, že ňeidz do šenku!“
„Ale co tam mamó, ňech mi ňerečuju,
dňeška unterhaltung, ňech še dobre čuju.“

11.
Jani šol do šenku, zaš paŕenki pital,
ta do rana potom dzevec razi rigal.
Lem z teho mal radosc, že ich vecej bulo,
co od paŕenčuhí žaludki popsulo.

12.
Bul bi čas isc domu, topanka me ciska.
Unterhaltung še tieš už ku koncu hista.
Pobiram še domu, pham do dzveroch kľuče,
dluho čujem v ušoch jak mi buben tľuče.
Češko možem zaspac, furt še prerucujem,
ešči aj v posceli foxtroti tancujem.

13.
Tak še Krompašaňi v krize mulatuju,
vešelo a rezko sebe čardašuju.
A te smutne časi, lem to pripomina,
že už 15 roki ňejdze dim s komina,
že šabrika stoji ardza komín žere.
Pomožce Kropmáchom Vi poľitiker!“

Mačo piše Pištušovi

1.
Lubi preľubizni Pištuš kamarace
šumňe od Vas šickich, že mňe spominace,
za Vašo pozvaňe bars šumňe dzekujem,
prisc teraz ňemožem, pokel študirujem!

2.
Bul bi som ci skorej paru radki poslal,
aŕe som ňemohol, bo som kajhus dostal
a potim som čekal, kedí nam už daju,
po češkim učeňu aj šalatej fraju.

3.
Ta Ti ši v Podradzu, tam dze tote kofí,
co maju na predaj grincejg, abo štofi.
Sluhám, že še bars dreš, abo ce tak muča?
No, ja som najgrig, co s tebe vjuča.

4.
Spišska Kapituľa muri ma visoke
a Tebe von vabi dzeŕe čarnooke.
Ešči ce furt caha šerce ku štramandze?
„Dajce mu šľebodi pušce ho na rande!“

5.
Tam Tvoja šľeboda za visokim murom,
jedzinu maš radosc, jarec sipac kurom,
naštopkac aj huši, nakarmic aj kački,
ket še jarec mňe, zbiraš im hrobački.

6.
Veľo Ti už figľoch v tim živoce zažil,
pametam na jednu, ket ši v „Kruhu“ bavil
„Egipske mladzenci“ mal meno diater.
Ti ši bul ten hlavni, ten Joachim frater.

7.
Bulo Vas tam šedzem. Pěči vas maskoval.
Ti ši še už vtedi na hlad bars žaloval,
bajuz ci nafepil a na meter bradu.
Tebe lem žgvrčelo v žaludku od hladu.

8.
Veľo ňemislaci šol ši do konzumu,
pítal ši kolbasi a štamperlik rumu.
V rihlosci ši zjedol hľeba i kolbasi
a tak popri temu aj z bajuzá vlasi.

9.
Jak treci akt prišol, ta Tebe bruch tľaciľ,
mišľim Běci bači, to bul co pobačil,
že pľeceš do šveta a že šarbu traciš —
a hlad porantani životom zapľaciš.

10.
Šieko Ci davalí, ňič Ci ňepomohlo,
co bi te boľesci kus na zadek coflo.
Tu štoškaj poradzil: „Ricinus mu dajce“!
šak hľavec bľedňeje, ta mu pomahajce!

11.
Do aptejki frišno hľapčiska ľeceli,
Pištuša našeho zahranic tak sceli.
A ked ši še napil s teho ricinusa,
ta višlo na javo, že to od bajusa.

12.
Ňechcel Ti ši potom Joachima bavie,
bo ši furt mal strahu, že ci daju napie.
Rozošmial ši šickich, ajik važne hlavi,
každy mal radosci, že ši nam už zdravi.

13.
V Kežmarku zme hraľi zapas fotbalovi
Ti okrem bogančoch ši mal aj dres novi.
Na Tebe kukali, tak jak na elitu,
čudne im lem bulo, že hlavu maš zakritu.

14.
Čapečka na hlave a te Tvoje noški
isto jak v zapražke dva drevene loški.
Ket ce zos Vorvercu jeden hrač prevracil,
s Tebu o žem buhlo a čapku ši stracil.

15.

Kukaš čo še stalo, publikum še smeje,
bo v zelenim polu čoškaj červežeje.
Bul bi ši Ti preklal vtedi tote časi,
ked ci Kežmark vidzel te červene vlasi.

16.

Markusovi ftoškaj furt otviral dzvere,
nik nezna v Levoči, ani konštablere,
fjo to taki befar, fjo mu na zlose robil.
(Nescem ce vivolac, isce bi ce dobil).

17.

Dobre Tebe Pištuš tam podovno idze,
neznaš Ti o križe, neznaš nič o bidze,
nemušiš naprazno papulu otvirac,
možeš po Podradzu aj čompaki zbirac.

18.

Tu ani čompaki, ani nič nenajdzeš
a ket kus nebačiš, ta od hladu zajdzeš,
tutok doraz šicke semeteše beru,
zdeh bi ši od hladu, Pištuš, namojveru!

19.

Domi? Su visoke, jak u Vas seminar
a na každím druhím pisano: „Dancing-bar“
Tam hodza panove, čo pežeži maju,
očka, šampanski strik sebe popijaju.

20.

Tu na každím rohu konštabler ci stojí,
aj veľké panove, každi še ho boji,
ten furt ruki dzviha, auta diriguje
a ked je horuco, ta do riki pluje.

21.

Motore, bicikle, to tu šicko leta
a ot tefo kriku, lem tak s každím meta
Tu mušiš znac strany, dze prava, dze lava,
bo ked še zaplantaš, raz dva dolu hlava.

22.

Ked ši už zunuti, sceš do parku šednuc,
ta bugilar doma nešme še zapomnuc,
bo tu še koruna placi za šedzeše,
a ne jak v Levoči len dvacec halere.

23.

Co še tika športu šicko jak zomreto,
bo na šličuharňi je napis „zavreto“
a na ladze vodu zmočiš sebe boki,
namesto šličuhoch maju tu čolnoki.

24.

Tutok v Bratislave „Východ“ moj kamarat,
tam šicke še doznam, aj fjo keho ma rad.
Na „Východ“ tak čekam, jako na spašeše,
dožeše mi spravi, prejdze me trapeše.

25.

Ta tak Pištuš drahi, mušim končic teraz,
bo naš pan redachtor nema čas druhi raz,
ket budzeš mac dzeku ta piš do „Vychodu“,
verni zostaš jem, tak jak svojmu rodu.

26.

Na FIS som nemohol, bo nemam pežeži,
hocik som aj čital, že sňeh v Tatroch leži.
V lece pridzem isto-boso, či obuti,
Tebe boška na pisk

Mačo Nacahnuti.

V Tatroch

(Piše Maco Nacahnuti)

Dněškaj slonko peče, dzeň je bars horuci
dze-fjo zleniveje, do chladku še ruci
a ked všadzi cepto, horučosc še jatri,
vtedi nas ochladza našo krásne Tatri.
Nebotične Tatri, Vi sce picha Spiša
oj, krasne sce krasne jak nebeska riša.
Hop! Zahamuj Maču! Bars ši še rozrečnil!
Začal si bars ščiro. Dose! Tatri ši zvečnil!
Slovom pokračujem lem po svojím tone
jak še mi vodzilo voj tatranskim lone.
Čas še zachmuruje, po šalátku padze
mašina zapiska raz dva som v Popradze.
Lem z cugu viskočim, hned me znami boška
„Tu hibaj pracelu, tu je „vilaňoška“!
Dakedy hlapčisko, teraz už spriedovca
na tej vilaňoške, čo idze do kopca.
Do Nového Šmeksu kartku sebe pitam
každeho znameho dobrim slovom vitam.
Konečne sme došli, či še „dobuhali“
(bo v tej vilaňoške aj masaž nam dali)
Zejdzem voj Smokovcu a kufer me neše
diham fajni lufcik, tu zdravo jak v leše.
Gerlahovka kuka-džmuri na mne oči
„Šak to NACAHNUTI MAČO zos Levoči“!
hviri Lomňickemu a sebe zakuri
„To on čo nahaňal dziefki Pozamuri!
„Dze še ten tu dostal, porantalo bi ho“!

a po dlukšej reči ostalo zaš ciho.
Rozmišlam a stojim, jak v harenčku loška
aj na kufer šednem kim vydumem čoška.
Dumem polhodzini, dumem aj hodzinu
darmo še obracam, nevidzim rodzinu.
Naraz še obačim, že me vola stoška
hviri „Naj še pači, pridu ku nam troška“!
„Idzem moje lube, ked me tak volace
ozdaj mi aj daco medzi zubi dace“!
Richtig! Aj tak bulo, najesc še mi dali,
ale potim pravda, zaplacic pitali.
Ja bul „CASSA BLANKA“, nemal som už fuki,
čo to semnu budze, trasli še mi ruki.
Tak som šedzel, čekal... bars me to trapilo
ani som nezbačil, ked ši zocnilo.
Teraz reku „skurim“, plan še vo mne rodzil,
lem žeby som dajak plano nepohodzil.
Dzvihnem še zo stolka a scem robic kroki,
Dobre še opatrim na obidva boki.
Tu zbačim „OBERA“! jak ku mne keruje,
že či už scem placic, še me opituje.
„Oj ne, ne pan ober, lem rodzinu hledam,
nezdobački nazad na stoličku šedam.
A ked som še potim s oberom rozpoznał
že moja rodzina tiež tu som še doznał.
Mal som ja radosci, že nemušim placic,
ale lem na fotrov učet dac naznačic!

Špišakom do divízií

1. Šneh še už rozpušča, z verškoch voda ceče,
pomali nadhodzi čas pre fotbal meče.
Slonke zpoza Tatroch večelo še smeje
a na hrisku ACÉ trava želeňuje.
 2. Hokejovi mundur hrače vizlekaju,
nasipu naftalin, do kufra ho daju.
Už je po hokeju, žime nik neveri...
Iem sem-tam dakedi slabi mraz uderi.
 3. Mirekovi z nosa neviša rampuhi,
bo jaro začina, radosc maju muhi,
už na hrisku ACÉ fotbal še trenuje,
bo naš WUNDERMANSAFT body
potrebuje.
 4. Reprezentant SPIŠA do boja še pušči,
každi češki zápas s lehkoscju rozluči,
v Novejši vičisci každého fto pridze,
super zbere goli, s haňbu domu idze.
 5. To vidno, že hlapci-Špišaci od kosci,
že dožiča fandum nejednej radosci
a fandove zato tiež ich radzi maju
nedopušča na nich, vždi pri njih trimaju.
 6. Toho roku hlapci češki boj Vas čeka,
ta Vam davam recept: PICE VELO
MLEKA,
- PASAJCE LANGOŠE A JEDZCE PIROHI,
zmocňeju Vam pluca a zbistreju nohi.
7. Vežňu to na znamosc aj pan Petružela,
žebi še NOVEJŠA haňbic nemušela,
bo bratislavjaci na Vas še richtuju
všelijake figle a podfuki kuju.
 8. Tu do Bratislavi take hiri prišli,
že sce tam na mindar zos fotbalom višli!
Ja temu neverim, berem to za labdu,
bo Vas šickich poznám a znám o Vás
pravdu!
 9. Na Dunajski pohar dobre še pripravce
a tak jak še patri v Bratislave bavce!
Ukažce im školu jak še fotbal bavi,
naj še im ohladza te horuce hlavi!
 10. Ked še aj o tidzeň skorej viberece,
ňebojce še, hladom tu ñepokapecce.
Ked nebudze hľeba, vinčiska Vam dame,
teľo ho tu mame, že až predavame.
 11. Odkažce mi skorej, budzem na Vas čekac,
od radosci budze kalap v ľufce ľetac.
Štiri dňi a noce budzem zahripnuti
pozdravuje šickich
- Mačo Nacahnuti!

Čo še nové v tym našim Iglove

1. Na slumečnej strane
v tym največšim ruhu,
mame novi obchod
z o samoobsluhu.
2. Regale sú polne,
co sceš, šicko maju,
hned jak dnuka vejdzeš,
ta ci koša daju.
3. Do košika šumne,
tovar vložiť mušiš
a ani nezbačíš,
jak še sam obslužíš.
4. Šicko je tam dobre,
jedna hyba preci,
že tam hodza tovar —
obmakovac dzeci.
— — —
1. Našo fotbalisci
hraju fotbal v žime,
ta na leto isce
hokej uvidzime.
2. Zjednaju manšafti
až dzeškaj z Moravi,
nezda še Vam, že su
kus horuce hlavi?
3. Šak marznuc na ihrisku,
dze ešči šneh leži,
bul bi človek glupi
za svojo peňeži!
4. A tak hlapci bavce
v ľece zo Suňavu
a v žime nehajce
Brno s Bratislavou!
1. Šumne našo mesto,
prekrasne je zdrukaj,
lem Ce šumne pitam
z vonkaj ho nekukaj.
2. Bo po calim mesce
všadzi maš paradu
a v bočnich ulicoh
zaš blata po bradu
3. Najkrajša je mlaka
pri Levočskej brane
co furtom po diždžu
na cesce ostane.
4. Fto na űu zapomne
neraz večar plače
ked tak do nej skoči
zamoči i gače.

Andriš Kuriňava

Pipka juč!

Das pred dzešec rokmi
v Rudňanoch na baňi
ľaral stari haviar
naš Holečko Jani.
O űim ešči dňeška
ľudze figle znaju,

a prihodu s pipku
často spominaju.
Žebi še prihoda
večne zahovala,
spomňem vam ju tutok,
tak jak še stala.

Samoperší spomněm,
 tovarkove mojo,
 že v ten čas sme buľi
 vždi v partiji trojo:
 Adko Zajac, a ja,
 jako dorast mladši,
 a naš partafirer
 haviar Jani bači.
 V duši bul hlop dobri,
 lem v cele prisuhi.
 Nošil okulare,
 v nature mal „muhi“.
 Bars bul nespokojni,
 aj nos všadzi šturil,
 večne špekuloval
 a furt pipku kuril.
 Od tej močky, segin,
 tak bul nacahani,
 že bago šmerdzelo
 v štolvantoch po baňi.
 Cale osem hodzin
 pipku v zuboch trimal,
 kolo sebe pluvál,
 harkal, v močke plival.
 No, mi dvojo s Adkom
 robili na biňe,
 a jak ňefajčare
 furt sme buľi v dime.
 Oči nas ščipali,
 a kašel nas hlušil,
 bo ten smrod bagovi,
 nas obidvoh dušil.
 Keď sme to už ďalej
 vytrimac neznaľi,
 ta sme pipke pomstu
 v duhu prišahaľi.
 Ras po olovrance,
 jak „pokurka“ zvikla,
 príležitosť še nam
 na pomstu naskitla.
 Jani bači šumňe
 jak pipku dokuril,
 ta ju do kešeňa,
 voj ľajbľiku šturil.
 Ľajbľik običajňe
 na štopniku višel,
 a nam sladka pomsta
 zabirala mišel.
 Vibrál som jablučka
 z torbi pre každeho
 a toto najkrajše pre Jani bačeho.
 Jablučko dojedol,
 ohrizek zarucil,
 duškom še ku šahce
 vodu puščic skrucil.
 Zaten čas mi dvojom,
 čo še teho tika,
 vibráli sme pipku,

zos jeho ľajbľika.
 A na mesto pipki
 sme ohrizek daľi,
 no, čo budze ďalej,
 sme ciho čekaľi.
 Lem čo nazad prišol,
 už duhandžak hľedal,
 scel sebe zakuric
 a pipečku ňemal.
 Špekuloval... dumal...
 obracal kešeňe,
 pipki net za boha,
 začalo hřešeňe.
 Spomnul šickih svatih
 i marnosc šedzivu,
 hřešil olmariju
 aj s calu partiju.
 Pošol ku ľajbľiku
 ešči raz přešukal,
 — a čutka v kešeňu! —
 prekvapeno kukaľ.
 Na to sme še už aj
 mi dvojo ozvaľi:
 „čo je, čo hľedace?“
 šme še ho pitaľi.
 „Keď vam poviem hlopi,
 ta šmiac še budzece,
 šak ja pipku stracil,
 čo na to povjece?“
 „Stracic še ňemohla“,
 ja mal mienku taku
 „a ňe mesto čutki
 šla do vaserzaku?“
 „To vidzice pravda“,
 a vžal skoro gracu,
 prehrebál vaserzak,
 placik popri placu.
 Pipki ale ňihdzi.
 Jani zablaceni.
 Pipka fuč! Dze pošla?
 dumal skormuceni.
 „Naj ju tam boh skare“!
 naraz zabohoval
 a za pipku hňed aj
 duhandžak putoval.
 „Od dneškaj nekurim,
 s kureňim hotovo,
 ňet teho svateho!“
 skončil Jani slovo.
 Taras Buľba plival
 dolu vaserzakom
 a mi mu kivaľi
 na cestu s tovarkom...
 A tak ta prihoda
 až dva mala ziski:
 Jani prestal kuric,
 vaserzak bul čisti.

Andriš Kurňava

Zdravíme Vás ženi našo

1. Zdravime Vás ženi našo,
 ženi tu na SPIŠU:
 Betu, Žofu, Handu, Mardu,
 Katku i Marišu!

2. Zdravime Vás ženi naše,
 bodaj dze robice,
 či v úradoch, či na JERDÉ,
 či dzeci bavice!

3. Zdravíme aj Vás ženički,
co varice doma,
aj Vám patri pozdraveňe
a naša poklona!
4. V calim švece še dneš slavi
preveliki šviatek:
MDŽ to dzeň je ŽENOC
DZIEFKOCH, VDOVOCH, MATEK.
5. Zname ozdaj, co še patri
povedzec ku dnešku,
SICKIM ŽENOM DÁC UZNAŇE
za robotu češku!
6. Uznavame Vašu pracu,
lopoti, trapeňa,
zname dobre te češkosci,
co ma každa žena.
7. Z povdžečnosti ženi drahe
ZAVAZEK davame:
OD DNEŠKAJ SE POLEPŠIME,
HREHI ZAŇEHAME.
8. Obecame, že do karčmi
vecej Ňepujdzeme,
radši sebe paľenčuhi
do domu vežňeme.
9. Peľuhi budzeme rajbac
a dzeci previjac
havedz karnic, obed varic,
harence pomivac.
10. Koberce Vam viprašime,
prah poucirame,
kúpeľ, WC i forcimru
do poradku dame.
11. Sicko doma porobime,
budzeme aj čuhac
a na slovo Vas budzeme
ženi drahe sluhac!
12. Hnedkaj rano o pol piatej
pujdzeme po mľečko,
Vas nehame bubinečkac,
kim zajdze slonečko.
13. Popel z pecoch vibereme,
doraz zakurime,
vodu frišno zohrejeme,
mľeko prevarime.
14. V hižoch raz dva popratame
a utreme dlažku,
pripravime najmladšemu
Sunar, cumel, fľašku!
15. Dzeci tiež virichtujeme,
pošleme do školi,
odskočime do obchodu,
po pol kila soli.
16. Ešči grincajg očiscime,
postavime grufe,
zbigľujeme hodľem paru,
gače a košule.
17. Aj gombiki prišijeme,
štrimfle zaštopkame,
bez frištika do roboti
skoro zucekame.
18. Z roboti po jednej cesce
doňčeme hľeba,
zapomňeme obedovac,
bo mangľovac treba.
19. Jak pridzeme z manľovaňa,
ta vas zobudzime
a rovno Vam do poscelki
„moccu“ poslužime.
20. Každi dzeň Vas do diatru,
do kina puščime,
a mi hlopi za tu dobu,
dzeci pobavime.
21. Kebi kino nebavilo,
ta mace kaviarňu,
dajce sebe veľki rumek
s jednu „malu čarnu“.
22. Špekuľujce ľem na modoch,
strihoch z modeblatu,
či dekoltaž, či kimono,
jaku sece gratu.
23. Špekuľujce na topankoch
co vekša rarita,
či na „ihloch“, dugovčaki,
jak koňske kopita.
24. Kupce sebe „s čarnu petu“
štrimfle, abo gački,
nemožece preci nošic
lacne kombinački!
25. Kupce sebe cigaretľe
FILTRI, to pre ženi,
švabľiki a popel potim
rucajce po žemi!
26. Kupce ľarbu na vargečki,
jaku moda kaže,
ciklamenku hned z Pariža,
ľem naj še nezmaže!
27. Voňaski a mľečne vodi,
puder uživajce
a nam hlopom potim učti
poviplacac dajce!
28. Vadzie še tiež prestaňeme,
budzeme „herdľički“,
ľem nas v jednim usľuhňice
tiež našo ženički:
29. Te frizurki na verh hlavi,
(jak na WC kočše),
to Vam calkom Ňepasuje,
to aňi Ňenočce!
30. Dajce sebe radši zrobie
poradnu „fukanu“
a Vam dame bez debati
peňežki hned na Ňu.
31. Pitame Vas prestaňece už
nošic „komiňarki“,
ňehaňbce še poodkrivac
svojo „pipasarki“.
32. Nošce radši kratke šortki,
su apetitnejše,
ňetreba Vam teľo štofu
a su aj lacnejše.
33. Dovoľce nam raz za tidzeň
poradne še napic,
bo taki hlop, co nepije,
može še zakvašic.
34. No, hlavna vec medzi nami,
co tu treba spomnuc,
to je tota ROVNOPRAVNOSC,
ňesme še zapomnuc.
35. Pametajme ženi-hlopi,
ked je rovnopravnosc,
ta nerobme sebe vtedy
jedne druhim na zlose!

36. Rozdzelme še spravodlivo
s pracu aj zabavu
a zavladne mier i pokoj
manželskému stavu.
37. Rovnopravnosc mame sice,
žal, lem na papiru,
bo z manželoch každi trime
furt svoju maniru.
38. ROVNOPRAVNOSC vtedi budze
všadzi 100⁰/₀-tna,

- keď hlop budze hlapcoch rodzie
a žena dzeľčeta!
39. A ešči Vam radu davam
taku na ostatku:
Trimce jazyk za zubami
a na ustoch klatku!
40. Majce s hlopmi zľutovaňe,
ňihdaj nas nebice,
dosc sme bite, že sme s Vami,
šak sami vidzice!

Andriš Kurňava

Emota

1. Bulo to nedavno, pred par mešacami,
z roboti sme išli s Jožčom večar sami.
Na turni už šedzmu dzvoni odbijali
a mi sebe z Huti do domu kračali.
Pomali kračame, šumňa kolo jarka,
tiranska ema všadzi, gor dze Hospodarka.
2. Jak sme prihadzali už ku kraju mesta,
no, nebuli bi sme spadli do ňešćesca?
— Co to taka emota, šak na krok ňevidno! —
— Ej s tu elektriku v Novejši bars bidno! —
Kračame lem ďalej spokojne pri sebe,
ked tu naraz z predku ošveci še ňebe.
Mocne reflektore ošlepia nam oči,
trrrrrr-kolo nas motor, jak perun zatoči.
Naraz sme ošlepli, nič sme ňevidzeli,
strah, jeden pred druhim, zatajic sme

sceli...

Ani sme ňeznali dze nas nohi vľeču...
ku jarku sme zešli z cesti, medzi reču.
Lem tu čujem volac: Ah Ježiš Maria...
ľudze šak ratujce, semnu patalia! —
Kiš to fras še robi, kto kriči na rati,
človeka ňevidno a hlas mi poznati?
— Jožču hvarim — žľe je, tu še čoškaj stalo,
isce toto auto dakeko zdruzgalo! —
Aľe Jožčo ciho, ňema ku mňe slova.
— Ta dze ši človeče — pitam še ho znova?
— Ah Ježiš Maria, ah Ježiš Maria...
a o paru kroki... vo vodze už i ja...

3. Šćesce pri ňešćescu, no slovom nahoda,
že tam pri Garbovňi ňevisoka voda.
Bo kebí tak bulo vodi v Mlinskim jarku,
ta ju mame s Jožčom až povišej karku.
Ňevelomišlaci, kričim: — Pomahajce,
spadli sme do vodi, dajak nas cahajce! —

4. Segin Jožčo ľedvo cahal nohi z mulu
a hrešil ukrutne na polnu papulu.
Na ten krik vľečel z Kupeľ stari ROKI:
— Co je, co še stalo? zrobil paru kroki...
Lem tu naraz zbačim, ROKI medzi nami,
vľečel segin jak bul, do vodi s gratami.
5. Už sme buli trojo, šicko starše hlopi,
pľetli še nam ruki i nohi do kopi...
voda precekala z huri kolo nohoh
a Jožičko hrešil a klal šickih bohoh:
— Ratujme še frišno, bo voda potvora,
eščik nas zažeňe do Čarneho mora. —
Peršeho sme sceli virucic Rokeho,
bo tak še patrilo, jako z nas staršeho. —
6. Obidvojo s Jožčom, zaprem še do ňeho
šup, kus sme ho zdvihli... lapil še

dačeho...
Lem tu naraz segin — FUJ! — zakričal
z rovna
dajak nezdočački... džap z ruku do...
Pomaľučki sme še z vodi von dostali
a rovno do karčmi, ku hajcu cahali.

7. Ja Vas tutok pitam šumňe ponižeňe,
dajce do poradku už ras ošvetľeňe.
Naj nam šveca švetla na každej ulici
z dola od GARBOVŇI, hore ku CEPLICI,
naj nam šveca švetla až von na

- VIEČURNI,
všadzi po Novejši aj hore na turni,
naj je ošvetľeni CINGIR aj TONZAJFIK,
PODSKALA, MADARAS, GAČARE aj
HAJIK.
8. Ked tam všadzi budu švecic jasne švetla,
ošvetľena budze z Iglova až GREJTĽA,
potim švetom pujdze našmu mestu slava,
pozdravuje šickih

váš Andriš Kurňava

Cetka Uľa

(Andriš Kurňava)

1. Cetka Uľa taka bula
šporovľiva žena,
že peňežoch mala teľo
jak do kopi šena.
2. Každi grajcar obracila
co jej šol prez ruki,
Ňekupila sebe ňihdaj
cukru, soli, muki.

3. Aj na sebe ňekupila,
v starinu še nošila
na jej kidli plata platu
na pšu haňbu krila.
4. Prez šingľe jej furt čurkalo,
lecela halupa,
ona ale nič nedbala,
bo bula bars skupa.

5. Aj keď tvaroh odvarila,
ta servatku pila,
rano grulki, večar grulki
furtom ich varila.
6. Korunku ľem ku korunke
šumne odkladala,
a keď mala veľku kopu —
— dze skric? še starala!
7. Perši sebe rozmišlela,
že da do kajstroľa,
potim afe z teho zešlo,
ňebula jej voľa.
8. Kajstrol može ardza zožrec,
ostaňu ľem šmeci ...
ňe ... ñe ... tam ich vera ñeda,
šak ich škoda precí.
9. Do modľacej knižki šturic?
Šak tam blatroch teľa,
keď za každim ľem 100 korun,
ta ich budze veľa.
10. Aňi to vera ñedobre,
bo to každi zbači,
že še knižka ñeda skapčac,
že ju voškaj tlači.
11. Nema ich do šifonera
štuhnuc pod košule,
abo ich dac do pivňici,
zahrebac pod gruľa?
12. V olmarii tiež neisto,
bo tam zbujňik hľeda,
dňeskaj ľudze šicho kradňu ...
ňe ... ñe ... tam ich ñeda!
13. No, najlepša budze precí,
ľem stara fusekľa ... —
a už daľej ñemišlela,
dužkom ju vizlekla!
14. Peňežki fest naciskala
až po samu špicu,
priviazala zos motuzkom
na dluhu paľicu.
15. Ešči ich raz pohlaskala
na pujd š ñima vijšľa,
dze ich teraz ľem položic,
kuka a rozmišľa.
16. Do komina? Nět co veric!
I komiňar kradňe
aj paľica može zhorec
aj fusekľa spadňe.
17. „Tu ich skrijem, tu pod krokvu,
tam ich šumne štuhňem,
vicahňem ich za paľicu,
keď ľem scem-kukňem“!
18. A tak bunča vof fusekľi
za krokvu spočiva ...
cetka Uľa ma zaš spanek,
zaš spokojňe šňiva.
19. Každi dzeň ich sperša kukla,
že či su v poradku,
keď vidzela, že nět hibi,
mala radosc sladku.
20. Das o tidzeň šla zaš kukac,
či je tam fusekľa,
jak vicahľa vof paľicu —
— ukrutne še zlekla.
21. Zos fusekľi cajratečki,
cverenki višeli ...
a z peňežkoch ñič ñebulo —
miši ich zožreli!
22. Cetka Uľa dich lapala,
v očoch še jej zcmilo.
Take daco ľudze mojo
še jej ñeprišňilo.
23. Aj z rozumu skoro zešla,
reč jej zatrentvela ...
no, ñemohľa slovka povjesc,
hoc bi bula scela.
24. Za dva tiždne furt plakala,
i spuhľi jej oči ...
a ñeznala, jak še našľa
v „šalenim“ v Levoči.
25. Tak obstala mojo mile
„šporovľiva“ žena;
od peňežoch poraženich
ostala šalena!

Holofojtoš

(Andriš Kuriňava)

1. Takemu, co ñič ñerobi
a robic ñebudze,
„HOLOFOJTOS“ daju meno
pracovite ľudze!
2. Jeden taki bul v Novejši,
znaľi sce ho dobre,
hodzľ jak džad oblečeni,
teľa, že ñežobrel.
3. Eist viučni mal v kešeňu,
remeslo fušoval,
pod kapuru — za korunu
hoľil a štucoval.
4. Komunal mu ñešmakoval,
s krankasu še hraňil,
keď mal grajcar, doraz prepil,
roboti še straňil.
5. Že dze bival? Ta dze prišlo,
za kvartil ñeplacil,
daľi še mu vispac v HAJCU
dobre kamaraci.
6. Das pred rokom sebe našel
kvartil na šmertňici,
tam šol zdihac, na tragare,
keď bul večar spiti.
7. Raz tiež v noci, keď bul spiti
radňe do ñemoti,
meral cestu na šmertňicu
z piatku do soboti.
8. Umerteho, co tam ľežel,
zos tragaroch zložil,
zakril ho a šumne krasňe
sam še tam uložil.
9. Ľem co ľehnul, doraz zaspal
a ñeznal o švece,
taka cepla nocka bula,
no, calkom jak v ľece.

10. Šnilo še mu, že je majstrom,
že v obhodze striha,
peñežoch ma telu kopu,
že aňi ñediha.
11. Lastovički ščebetali,
slunko hrac začalo
a našemu FOJTOSOVI
še bars dobre spalo.
12. Rano prišel na šmertñicu
pitvac doktor mladi,
ce bul vtedi vof krankaše
pre tote pripadi.
13. Vibral vercajg, porichtoval,
nožik sebe brušil,
lem tu naraz, jak scel švajstnuc,
ta še mertvi rušil!
14. Doktorovi nožik spadnul
trasli še mu ruki,
v ošoch še mu cma zrobla,
lapali ho muki.
15. Garelko mu jakškaj scislo,
a volal na rati:
„Ratujce me dobre ludze,
šak ožil umarti!“
16. HOLOFOJTOS hñed še prebral,
minutu nečekal,
skočil z maroch, hibaj v nohi,
z marñici zucekal.
17. Segiñ doktor na cintiru
aj kufrik zohabil,
ñikemu še ñepohvalil,
bo še strašne hañbil.
18. Šak od strahu ñeznal kedi
mal vof nohavici...
a od vtedi HOLOFOJTOS
ñešpi na šmertñici.
19. Šicko toto, co še stalo —
tej letušnej noci,
bulo našmu FOJTOSOVI
ku jeho pomoci.
20. Od tej dobi HOLOFOJTOS
gonc do sebe stupil,
ñepije a ñefušuje,
novi ancug kupil.
21. Bildovani občan z ñeho
už robi v „HOĽARNI“
stravuje še v „ZE“ kuhñi
a špi v slobodarñi.
22. Kolo karčmoch a putikoch
na dafeko boči,
ñihdaj šeha, jeho noha
tam vecej ñevkroči!
23. S PEÑEŽKAMI co zarobi
do BANKY uceka,
tak še zmenil HOLOFOJTOS
v radneho človeka!

Pozdravene zo špitala

1. V Novej Vši na kraju,
hned pri štacione,
stoji novi špital
v starim pavilone.
2. Tu ešči pred rokom
noclažnici spali,
o tim co tu budze,
ani nešnivali.
3. To še neprišnilo
aj Holänderovi,
že z jeho Savoja
budze špital novi.
4. Dzekujemo strane
a sme jej bars vdzečne
že mame „INTERNE“
v Novejši konečne.
5. Šicko je tu krasne
a šicko funguje,
lem jedno priznajce:
PLAC NEVIHOVUJE.
6. Od sameho rana
do polnoci hurhaj
a ti segin chori
len trim pisk a sluhaj.
7. Od sameho rana,
furtom furt za šorom
ñeprestane letac
motor za motorom.
8. Eroplani rapča,
traktore klepaju,
motore, motorki
še furt prehañaju.
9. Naš primar s doktorku
može še zošalec
ked sce tu dakeho
z horobi vizdravec.
10. Prihvaram še preto
ku vam sudruhove,
ku šickim šoferom,
co sce tu v Igllove:
11. Falatek sumeña
preci mac mušice,
bo nas zglupejece,
abo ohlušice.
12. Peršeho še pitam
letca v eroplane
čo tak včasne stava,
že či ñema spane?
13. Už o piatej rano
zobudzi nas prvi
a až do večera
nam španuje nervi.
14. Čomu nejdze letac
ponad Kvašne luki
ale tu nam rapči,
dze terpime muki.
15. Dalej še vas pitam
nakladne šofere:
čo z vas každi ztadzi
polnim plinom pere?
16. Čom tu pred špitalom
ešči na truc trubi,
či nas sce mordovac,
abo zo zalubi?

17. Nakladnim šoferom
preto odkazujem,
že jak ztadží vîndzem,
še im revanžujem.
18. Doraz jak še doznam,
že tu jeden leži,
oferujem na to
ked šicke peneži.
19. Tu pristavim motor
pod jeho oblaki,
neprestanem hurčec,
kim nepuši flaki.
20. Osobne šofere
v čim mace pričinu,
že tu pred špítalom
pridavace plinu?
21. Vîfuki vam riča
jak na triskačovi,
nemož isc po cikši
na tím Spartakovi?
22. ČSD šofere
na Rudňani—Vlachi,
čom opravujece
tu vašo čarachi.
23. Ked vam ACE pumpa
kapku nafti ňeda,
mušice turovac
motor do obeda?
24. Najlepši zakvačic
autobus do vleku
a zrobic opravu
v garažu na flaku.
25. Čom ked mace odhod,
čom vitrubujece,
či to šicko za to,
že nas trapic scece?
26. Berti, Poldi, Feri
čitajce te radki,
a zrobce tam u vas
dajake poradki.
27. Hlapci motorkare,
ňemace sumeňa?
Čom še prehaňace
tu do poražeňa?
28. Šak tam mace cesti
ku Levoči, Huce
a na tu pred špítal,
dze su hore ľudze.
29. Pitam motorkaroch,
co PIONIER maju,
naj s tu ich mašinku
jemne zahadzaju.
30. Znace, že s tím malim
letajucim pňakom,
tiež robice bolesc
nam horim hudakom?
31. Aj KAROLA pitam,
co sce šilú-mocu
na perďžafke dodac
grincajg Zelovocu.
32. Zastav Karol motor,
kim poskladaš kletki,
nezapomňi na to,
že naš spanek redki.
33. Šmecare, šmecare,
noľem mi poviece,
čom z calej ulici
tu zbirace šmece?
34. Hučice s motorom
buhace s kiblami
a nedbace na to,
že hore nad Vami.
35. Cestaroch še pitam,
či o tím neznaju,
že tu pred špítalom
velkú jamu maju?
36. Ked nakladňak duri
sem od staciona
ta tu ho podrucu,
buhne jak z kanona.
37. A ked traktor prejdze
tu od Technomatu,
jak bi ši obšahnul
dva po hlave z latu.
38. Spitich zo stanici
tiež pitam bars šumne,
ked maju vipito
naj budu rozumne.
39. Naj idu hulakac
het, do Sulerlohu
a ne tu na cesce,
pred špítal na rohu.
40. Pitam otcoch, matki,
co tu v okolici,
naj daju bambuhom
móres na ulici.
41. Tu še furtom bavja
kriča, žgrafča, biju,
nejeden, ked sce spac,
zahreši mariju.
42. Pre železničaroch
tiež mam paru slova,
šak to našo hlopi
su preci z Iglova:
43. Teho, co šibuje,
naj ho para duši,
čom furt vitrubuje,
ked ani nemuši?
44. Ten, co robi „pocisk“
čom furt tutak piska,
abo sebe mišli,
že to lepši ciska?
45. Šofer z Levočanki
može kratši trubíc,
nemuši nas šickich
o polnoci budzic.
46. Bremzere nam robia
koncert jak štiglice,
vtedy začnu piskac,
ked najlepši špice.
47. Vi, železničare,
bars sce zaostale,
už 100 roki mace
te iste signale.
48. Trubice, piskace,
jak pred 100 rokami,
ta dze sce ostali
so zlepšovakami?
49. Strašne sme vam vzdečne
a ukrutne radzi
že nam furt puščace
smrodu, dimu sadzi.

50. Rano ked vstavame,
ta je každi čarni,
šestrička nas vleče
doras do čiscarni.
51. Na konec tu pitam
Aj našu dopravu,
že bi hned zrobila
dajaku napravu:
52. V peršim šoru tabľu,
že SPITAL v ulici,
naj duškom vivesa
našo dopravnici.
53. V druhim šoru tabľu
„TRUBIC ZAKAZANO“,
bi tiež mali pribic
doras jutre rano.
54. V trecim šoru pravda
muša aj merkovac,
fťo te ich predpisi
nesce rešpektovac!
55. No, najvekšu radose
bi sme šicke mali,
kebi popred špital
jazdu zakazali.
56. A ked tu raz precí
prestane doprava,

- ta 32 horich
budze volac „SLÁVA“!
57. Sudruškove našo
hore v Bratislave,
dožičce nam už raz
„fabriku na zdrave“
58. Sak levočski špital
na šicko nestači,
to mišlim aj šlepi,
ked kuka, ta zbači.
59. Teraz je čas na to,
sme pred pejcročnicu,
ta planujce pre nas
novu nemocnicu!
60. Ked ale von koncom
nebudze pomoci,
ta vidajce rozkaz
aj z uradnej moci.
61. Podložic pod špital
das štiri kolesa,
a dac ho odcahnuc
pod Blaumont, do lesa!
62. Tam nam vizdraveje
bruch, šerco i hlava,
zdraví vas zo šerca
Váš

Andriš Kurňava

Vitajce na spišskim tarhu

1. Vitajce nam ženi,
vitajce nam hľopi,
vitajce nam stare
i mlade do kopi!
2. Vitajce nam šicke,
co sce tu na SPIŠU:
Ander, Jančo, Juzek
i Handa s Marišu!
3. Textiloše v čatroch
s novimi gratami,
mešare, viršľare
s ceplimi viršľami.
4. Džmíržliňare v čapkoch
v bilim Obuvaci
a na šviňskim placu
zašik cirkusaci!
5. Navščekvňiku mli,
ked Ce tutak vitam,
zapametaj sebe,
že o co Ce pitam:
6. Chovaj še poradňe,
jak še sluši, patri
a nenarob haňbi
až po same Tatri!
7. Jedz a pi ľem potel,
pokol Ći něškodzi
na TRAVŇIK nestupaj,
bo tam še nehodzi!
8. Papire a šmece,
pališki z NANUKA

- nešmar na ulicu,
ruc do koša dnuka!
9. Kveteckí nam šanuj,
ňeterhaj, něšľapaj,
mame to tu šumne,
ta po ņich nemataj!
10. A na ringešpiľu
trimaj še jak treba,
ňerob glupovini,
ňeľetaj do ņeba!
11. Kupic možeš šicko,
co Ći šerco žada,
či to firhang, kajstrol,
abo či parada!
12. Ividzec, i užic
možeš co ľem chačeš,
a svojo peňežki
ňihďaj ņeoplačeš!
13. Na „gadžovske“ pozor
bo ma svoju šilu,
ňehľipaj jak vodu,
ale ho pi z miru!
14. Pametaj na jedno
a to najsamperši,
že to ŠESTI SPIŠSKI
TARH tutok v NOVEJŠI!
15. Naj Ce tu ņemiňe
užitek - zabava,
toto Ći vinčuje

Tvoj Andriš Kurňava

Ženi našo drahé . . .

1. Ćom sme še tu zešli,
co oslavujeme,
to sebe tu doraz
ponižej povieme.

2. MDŽ je šviatek
šviatek prevelikí
bo ho slavia šicke
ženi republikí.

3. *Od Ašu až po Čop
šicke ženi znaju,
že dneš je to pre nich,
že dneš šviatek maju.*
4. *Tak jak každym rokom
aj dneš Vas zdravíme
a Vam ku radosci
previerku zrobíme.*
5. *Vežneme Vas šumne
krasne po poradku
od jednički počnuc
až po samu piatku.*
6. *Perša je ... DISKA,
kersnim menom Mila
bars je dobra mama
baliki pošila.*
7. *Polne kufre dzecom
lifrjuje so žradlom
opere, orajbe
zaopatri s pradlom.*
8. *... Tošova Ruža
na stole še kiva
a furt o Španelsku
a o šife šniva.*
9. *... TALKA seginka
ta zaš pivo shaňa
pokel nema PLZEŇ,
nema ani spaňa.*
10. *Každeho zabavi
... BENKOVA HELA
špiva a tancuje,
herečka bic scela.*
11. *... NARDOVA MAŇKA
ta ma vnady
a ta spravuje u nas
šicke bežne vklady.*
12. *V Tuzere vždi sebe
pradlo nakupuje
a potim v tim pradle
perša visterkuje.*
13. *... VERČAČKA GITA
aj s ... DASKU RUTU
prez leto še vožic
na Trabantoch budu.*
14. *Nejedli, nepili,
peňežki skladali,
lem žebi motorik
voj garažu mali.*
15. *... KENIČKA IRA,
tak každemu žiči,
ked na hlopa mišli,
ta ju zlose pohiči.*
16. *O šporce ma reči
EVA ... DROVKINA
s Orlovskim še štrajta,
bo je športovkiňa.*
17. *Najcichša v uradze
... KUBČAČKA ANČI
nekuri, nepije
a nerada tanči.*
18. *MARIENKE ... RAČKE
črevko virezali
zašili jej dzirku
pupek poplatali.*
19. *MONIKA ... NERKA
v rodzine ma cicho
a nezna za boha
utrimac Ričiho.*
20. *... CINČAČKA EVA
nenarobi škodi
a hleda po švece
cudzožemske modí.*
21. *... TOŠOVA HELA
ukrutne bohuje,
bo jej pračka ROMO
vobec nefunguje.*
22. *... VELOVA IRČA
hlopom kruci hlavi,
hodzi na viletí
dzeškaj do Ostravi.*
23. *Katova s Šmidovu
aj zo Sirotičku
zlosca Ferjančeka
s analitikački.*
24. *BORŽIČKA s KREMPASKU
češky hvile maju
ked še s Roman Lajom
do roboti daju.*
25. *BALOŠKA s FEDORKU
našo podradžanki
hodza aj na salaš
a ne lem do banky.*
26. *Čurdova še stara
je stražcom poradku
o trecej nas šickich
pošila do zadku.*
27. *... ZARKA Tereza
už ma trojo dzeci
zato ešči švitka
často domu leci.*
28. *Štrenk dietu trime
... KOLAJKA CILKA
zato ma liniu,
taka je jak špilka.*
29. *... TUŠKA s ... VOTNU
to su našo pčelki
robja vklady, učí
a glancuju stolki.*
30. *Pri UPU zaš šedzi
... KURKA EDITA,
každeho fto pridze
s dobrim slovom vta.*
31. *Končim ženy drahe,
vinčujem zdravička,
naj vam kvitne život,
červeňuju lička.*

Stušková slávnosť

1. *Zešli zme še dneškaj
tu v totej miestnosci,
pri našej oslave
STUŠKOVEJ SLAVNOSCI.*

2. *Stuškovu slavnosci
maju tradiciu
davno od tich časoch
co študenci žiju.*

3. Dve farbi ma stuška:
zlato a zeleno,
že co znamenaju,
višvetlim každemu.
4. Zelená je NÁDEJ
v buducim živoce
a zlata zaš ššesce
pri vašej roboce.
5. Nech ta naša stuška
každého presvedčí
že sme MATURANCI
a ne vecej dzeći!
6. Každí što ma stuški
zlatom višivane
nech sebe tu za mne
do polkruhu stane.
7. Zrobim hned previerku
jak še na to sluši,
bo ně každí študent
pantličku zasluži.
8. Preverim každého
podľa abecedy,
be-z ohľadu nato,
že dze v klaše šedzi.
9. MARIAN ADAMJAK
na perši plác patri,
ma rad turistiku,
dobře pozna TÁTRY.
10. Rad skače do reči
a f tim nema paru,
robi pošmech z druhich
pohadza zo ŽĎARU.
11. Druhi plác zabira
brankar BRACHTYR RUDKO,
puščil še do športu
bezmilostne prudko.
12. Je rodak z Banovec
flegmaticki strašne
nič ho nerozruši
uňho šicko „šhašne“.
13. DAŇA DOBROVODSKA,
že vraj je leniva,
furt daco prežuva,
je jak „podviživa“.
14. Mala bi še vidac
hodľem za pekara,
žebi ju ta strava
bars veľo nestala.
15. Veľka samotarka
je DOSTALKA RUŽA,
co sebe ľem počne
keď budza mac muža?
16. S hľopkom budze mušec
tiež žic v kolektive
a ně o samoce,
keď sce bic na žive.
17. BOŽA DUGASOVA
z Tatranskej Lomnici
je povahi kludnej,
nič ju nevišici.
18. Šerco otvorene,
zlate a bez kazu,
podrobi še doraz
každemu prikazu.
19. Naš KAROEKO FENIK
veľki hokejista,
pre narodne mužstvo
pošila je ista.
20. Športovi „fenomen“,
šicko sce športovac,
ľem je bars komotni,
da še obsluhovac.
21. V ženskim švece znami
JOŽIČKO GEELETA
pohadza z Handlovej,
miluje dzeľčeta.
22. Segiňki dzeľčetka,
každí tidzeň meňi
doftedi ich šali,
kim še něoženi.
23. LACEHO GREGUŠA
bars dobre poznace,
to je on co trime
nervi na špagace.
24. Druhu ņesce vidzec,
ľem jednu miluje,
neščesľivi v laske,
ta furt lamentuje.
25. JOŽIČKO HOFFELDER
je rodzeni Špišak
plane ľudze hvára,
že je veľki ľiřak.
26. Furtom šedzi v knihoch
počľivo študuje,
ta ho študenčava,
„Bifľošom“ menuje.
27. DUŠAN HRUZ pohadza
z Nitranskeho Pravna,
tam dze prekvitala
naša riša slavná.
28. Zato je bars prudki
a často še hvali,
sce bic „doležiti“
aľe ľem s ustami.
29. MARCINKA HUTKOVHO
mame šicke radi,
i keď je najmeňši
a furtom še vadzi.
30. Keď už každí povie:
„konec“ a „hotovo“,
ta on muši večňe
mac ostatne slovo.
31. ŠTEFKO HUTKA ten zaš
s každim je kamarat
povahi je kludnej
a križovki ma rad.
32. Keď ju dahdzi zbači,
ta už ju ņepuščí,
dovtedi morduje,
kim ju ņeviluščí.
33. Rodačka z IGĽOVA
VIERA IVANIČKA,
šickim v našej škole
znama atletička.
34. Okrem atletiki
aj hľapcnoch miluje,
často je vešela
a rada figľuje.
35. Naš KAROEKO JAŠKO,
„KAJO“ z Bratisľavi,
ma skoro dva metre
od peti do hlavi.

36. Farbi našej školi
všadzi obhajuje
a za vec študentoch
ukrutne bojuje.
37. Predsedom je našim
TIBOR KARL „BOBAR“
prudki a vibušni,
svojej laske hrobar.
38. Ma prudku povahu,
zato ňe je plani,
lem pre vernu lasku
je segin scihani.
39. Detvan-holopupkar
naš KRKOŠKA MIKI,
ma rad šicke dziefki,
to ma z lazoch zviki.
40. Jeho vabne oči
pozna každa žena
a na perši pohlad
je doňho „šalena“.
41. MILANKO LOVASKIN
je naš humorista,
dze še lem objavi,
ta hned figle drista.
42. „Hromadka“ mu meno,
pohadza z Prešova,
bez humoru z ustoch
ňevipuči slova.
43. JANKO LULEI z Vrabloch
každemu še liška,
„lokce ma široke“
a všadzi še ciska.
44. Protekciu sebe
vždi zo sebu bere
a lem s jej pomocu,
še furt višej pere.
45. „Poldzeviatu“ tluče
hviri VOJTO MAGO,
dňeš cetka z Lomnici
doňeše na „bago“.
46. Vipita še skoro,
„ku vlaku“ uceka
a na štacione
potim cetku čeka.
47. MOLNAR DEŽKO-PILOT
hodzi na zabavi
a pri tancovaňu
dziefkom kruci hlavi.
48. Po calej Novejši
znamosci poshaňa,
potim piše listi
do sameho rána.
49. Z Teplic a to z MESTA
je JANKO ONDRUŠKA
s každim še povadzi
a je jak rozbuška.
50. TeTé Es Trenčinu
vo šporce drukuje
no a s Teplicami,
še furt vistatuje.
51. Peterko PALKOVIČ
kowbojske plemeno,
už od davna noši
„Škulavi Džek“ meno.
52. Je sinom školnika,
pohadza z Igl'ova
a často še planta
i mimo domova.
53. SILVESTER PETRAŠEK
jak kroniki pišu,
prišel ku nam z Poľskej
a ostal na Spišu.
54. Muši znac predpisi,
dopravnu taktiku,
bo do školi hodzi
na Pionieriku.
55. JOŽKO SIMONIDES
žije v kolektive,
ňemož naňho poviesc
jedno slovko krive.
56. Preukrutni „kľudás“,
každi ho rad vidzi,
jšadzi oblubeni,
ňišto mu ňekrivdi.
57. Naš PETERKO STEHLO,
je rodak z Dobšini,
no z jeho života,
ňemož robic psini.
58. Ma češku minulosc
a zasluhi veľke,
s tim še vistatuje
na každej previerke.
59. Pravoverni Spišak
je FRANTIŠEK STANKO,
s češkim šercom znáša,
vo fotbale MANKO.
60. Tancuje Charleston,
vitrimac š ňim figel,
dziefki ho nazvali
„Parketovi, tiger“.
61. OCEC-LAJO ŠIPEK
najstarši je z klasi,
vojnu ma za sebu
a redňu mu vlasi.
62. Dvacec šedzom ročki
na herbece trime
ňesce nam rozumec,
ked figle robime.
63. VAŇO TIBOR rodak
z kraja dze su figi,
sam reprezentuje
dorost peršej ligi.
64. Pravu spojku bavi,
veľo netribľuje,
bars rad kamaratoch
s reču podpihuje.
65. JANČO VALIGURA
u nas ňema pári,
zo svojim vetroňom
oblizuje hmari.
66. Letec peršej klasi
s padakami skače,
(o tim ňerečuje,
že mal polne gače).
67. ŠTEFANKO VILKOVSKY,
piše s ľavu ruku,
našu abecedu,
aj rusku azbuku.
68. Volaju ho „IRTIS“
už aj profesori,
rezbarstvo miluje,
na ohňu nezhorí.

69. So Štefkom som skončil
tú našu previerku,
prihodzi še bavič
dalej na večerku.
70. Dovolce mi ešči
malu pripomienku:
TRIMCE ŠE JAK LUDZE,
NEPICE PALENKU!
71. Hovajce še slušne,
šak sce už „dospele“,
bavce še v radosci
a budzce vešele.
72. Šicko co tu máme
užívajce s miru
a nežapomnice
na dobrou maňiru.

73. Ked to zatrimcece,
ta dobre zrobice
a sebe pantľiki
šicke zaslužičie!
74. Skorej, jak puđzeme
sebe zatancovac,
patřilo bi še mi
ešči podzekovac.
75. Dzekujeme šumne
šicke tutok všere,
za Vaše trapeňe,
mile PROFESORE.
76. Prebačce nam šicko
a hlavňe naš móres
VIVAT AKADEMIA,
VIVAT PROFESORES!

Tam okolo Levoči

1. Dovolce mi samoperši
odevzdac pozdravi
šickim starim Levočanom
co sce z Bratislavi.
2. Šickim starim Levočanom,
řtere tu žijece,
co zapomnuc na Levoču
nijak nemožece.
3. Drahe mojo Levočani,
prelube krajani
solzi še mi tlača do oč,
ked možem bic s vami.
4. Češim še, že budzem mohol
pospominac čaši,
ked sme buli ešči šumne
a mali sme vlasi.
5. Dneškaj, ked nam striptis kvitne
na verh samej hlavi,
zvolali sce pošedzene
tu do Bratislavi.
6. Škoda že to „Pošedzene“
lem še teraz robí,
ked už vela Levočanom
kvitnú tutok hrobi...
7. No, ked sme še tu tak šumne
dneškaj šicke zešli,
scel bi som kus zaspominac
na časi, co přešli.
8. Časi, co sme vof Levoči
v mladosci přežili,
čom sme sebe tak Levoču
ku šercu privili.
9. Dovolce mi mojo drahe
pospominac hvile,
aj zo šickim, co nam bulo
a zostalo mile.
10. Najšamperši spomnuc dverka
s našu BILU PANU,
co jak hlapci sme hodzili
kukac furtom na nu.
11. Spomnuc tu aj POZAMURI
a SISPLAC s lavkami
dze sme še hodzili lubic
večer s dzefčetami.

12. Spomnuc sebe BOBAK JAREK,
Holgaš, PODUBKOVEC,
KACUROVEC aj s VISRANKU
SERVEK a SOKOVEC.
13. Spomnuc sebe Sport v Levoči
aj S. K. CAPECKU
a prekrasnu fotbalpaju
a mestsku zahradečku.
14. Spomnuc sebe na te časi,
ked Levoča žila,
ked vojenska BANDA v parku
vždi v nedzelu bila.
15. Jak STRUMFULKI s kalapkami
v livoch nafarbene
korzovali kolo bandi
v sebe zavešene.
16. A jak steri VALENT BAČI
zo svoju paličku,
hodzil v parku a predaval
z tašečki kartičku.
17. Spomnuc aj na FAJERMANOCH
co furtom cvičili
a ked bulo treba hašic
radši pivo pili.
18. I jak korzo každi večar
keď še kus zocmilo,
jak še vždi so šudenčavu
radne napolnilo.
19. A po korze šudenčava
fuk za POZAMURI
špivac MNISKOM pod klaštorom
z laski i z naturi.
20. Či scem, či ne, musím spomnuc
aj LEVOČSKU HURU,
na ten hurhaj a na karčmi
pod každu kapuru.
21. Pametace, ked še HURA
v juli odbavjala,
jaki v ten čas vždi Levoča
ukrutni zhon mala?
22. Tidzen skorej už pred HURU
ŽOBRACI hodzili,
že bi sebe „lepše“ mesco
a plac opatrili.

23. PROCESIE každy hvilu
do mesta vhadzali
a furt jednu a tu istu
pesničku čpivali:
24. O MARIA RUZENCOVA
od včasneho rana
bula furtom do polnoci
špivana a hrana.
25. Spominace, jak na tepšoch
KOLBASKA še pekla,
jak putnikom dolu bradu
aj v posce masc cekla.
26. Jak pan FABRI aj s Fabričku
vedno obidvojo,
predavali VODU S OCTOM
a prišli na svojo.
27. PAPAGAJE BILE MISI
planeti cahali a
jak FRANTO s HAJDE BRATKOM
lacno predavali.
28. Pametace jak še češil
aj MIŠKO Z VINICI
nehal vedre s pomijami,
ked prišli putnici.
29. Jak košickej procesii
išlo vždi na streti
a bul segin od radisci
už celkom zglupeti.
30. A jak špival o MARIA,
Maria z ruži kvet,
nebul bi že vtedi čaral
vera za cali švet.
31. AJ ANDALKA tiež na ten čas
PAPLAN odložila,
co zo sebu na herbece
voj zajdze nošila.
32. Jak stari MESAROŠ BAČI
mal v te časi hodi,
bo prez HURU nihdaj šoha
nenapil še vodi.
33. Vždi pohlipal toto pivo
co sem tam ostalo
a co bi še i tak bulo
do pomij vilalo.
34. A jak ŠUBA KIKIRIKI
mal vždi radosc z HURI
bo kim ludze še modlili,
mohol kvaric kuri.
35. No a jak FRAU SABADOSKA
vtedi v tranzu bula,
bo še medzi fararami
vždi najlepši čula.
36. SALEZIANSKÉ USTAVY
stavjac a budovac
mohla vtedi FRAU SABADOS
dobre propagovac.
37. A po HURE na druhi dzen
ludze odhadzali,
šatre zmizli a len šmece,
papire zostali.
38. SMECAR KUBO potim dzvonil
a šmeci vun: volal.
No, ked bulo v jarku vodi,
ta aj cestu polal.
39. Šicko toto moje drahe,
co som tutok spomnul,
opatrujem sebe v šercu,
nič som nezapomnul.
40. A ja verim, že tak isto
aj u vas v Gameci
utrimuju že spomienki
na te mile veci.
41. Dnes po rokoch še LEVOČA
ukrutne zmenila,
nešpi už svoj sladki spanek
zaš še prebudžila.
42. Z HOLICH GRUNTOVH za cintirom
prekrasne zahradi.
Všadzi stromki, krički, kveti
a ovocne sadi.
43. Šicke CESTI a ULICE
s asfaltom vilate,
krive flajstre vyrovnané
burkovce vibraté.
44. Domi šumne opravene
a všadzi čistota,
každy robi dze lem može
o pracu net psota.
45. Aj na švinskim tarhu teraz
nova Amerika,
Execirplac celkom zmiznul,
stoji tu fabrika.
46. A tak maju Levočani po uši roboti,
KOVO-DREVO-SKURA-TEXTIL,
to šicko novoti!
47. Už nestoja ženi, hlopi
pri župnim uradze,
jak dakedi bez roboti
bose a ohladze.
48. A na HURE dneškaj žobrak,
to je bila vrana.
Dnes ŽOBRAKOM ODZVONILA
naša RODNA STRANA.
49. Za FERBEROM VILKI stoja
same krasne domki
a v parčiku pred sedriu,
rošnu nové stromki.
50. POZAMURI dze dakedi
prežili sme hvile
stoja dneška už cinzaki,
družstevne kvartile.
51. Na RATUSU dze dakedi
zašedali pani
dnež MUZEUM prenadherni
je inštalovani.
52. Už nešedza starostove
jak vtedi za hlapca,
ale ROBCO FELBER teraz,
muzealni spravca!
53. Po STALUNGU jak dakedi
tiež patkan nehodzi,
ale PRAČKO jak sprievodca
turistoch sprevodi.
54. Lem CIGANI ešči furtom
robia vam tam šantu,
stare, mlade še po mesce
s holim zadkom plantu.
56. Nebulo bi plano zavrec
jedneho do kletki
na haňbu a celkom isto
prestali bi škrepki!

57. *Jak vidzice, šicko dobre,
len še hiba stala,
že še slavna PALEŇCARNA
už zlikvidovala.*
58. *Teraz mesto BAČEVSKÉHO
a fajneho RUMU,
opravuju protektori
a zalepia gumu.*
59. *Ked net RUMU, ta net šturmu,
net ani „RUMOSE“
co dakedi PIŠTA s JANČIM
pekli polne koše.*
60. *Mušim vam na koňec ešči
jednu tajnose zradzie
že v Levoči na DOLINE
scu TAJHU postavie!*
61. *Ulapi še segin JAREK
do veľkej prehradi
a prestanu jak doteraz
robnic š nim paradi.*
62. *Čati budu stac na brehu
za dva, za tri roki
a na vodze budu plivac
šifi a čolnoki.*
63. *Aj ked ŠPITAL zlikviduju
ostanu ŠALENE
a tak ďalej zaš s PREHRADU
slavne zostaneme.*
64. *No, kim končim, pitam ešči
hned o prebačene,
prebačce mi moje lube
to dluhe lapčene.*
65. *Dzেকujem vam za pozvane;
na vašo stretnuce,
že mi to bars dobre padlo,
uiscene budzce!*
66. *Na najbližše zas vam pridzem
ked budu valuti
zatim šickich pozdravujem*
- Mačo Nacahnuti.

Z u s a m m e n f a s s u n g

In der slowakischen Folkloristik wurde bisher den halbvolkstümlichen Versformen nur sehr geringe Aufmerksamkeit gewidmet. Diese Problematik ist noch nicht theoretisch bearbeitet worden und bisher wurde auch noch nicht genügend Material zum Studium dieses Schaffens gesammelt.

Der Verfasser begann vor nicht allzu langer Zeit sich mit dem systematischen Sammeln und einem eingehenderen Studium der halbvolkstümlichen Reimerei in der Ostslowakei zu befassen. In seinem Artikel unterbreitet er Materialien über eine regional ausgeprägte Form der halbvolkstümlichen Verseschmiederei, über die *klapančie* (Knüttelverse) aus der Zips. Diese Verse können — ähnlich wie überall in der Slowakei — auf eine reiche Tradition zurückblicken, weil sie unmittelbar an das dichterische Schaffen der Volksschullehrer und Studenten anknüpfen. Viele ihrer Verse drangen in die Folklore ein (Tischreden, Wünsche und Sprüche zu Hochzeiten, Begräbnisreden, Gedichte zum St.-Blasius- und St.-Gregoriusfest), oft schöpften ihre Autoren aus der Volkstradition und beeinflussten sie auch. Solche Knüttelverse entstanden in den Jahren von 1920 bis 1945 massenhaft und verbreiteten sich so im dörflichen, wie auch im städtischen Milieu. Hinsichtlich ihrer Qualität und Funktion stellen sie verschiedene Übergangsstufen zwischen dem volkstümlichen Schaffen und der Kunstliteratur dar. Sie wurden zumeist in der örtlichen Mundart verfaßt, ihr einfacher Reim und Rhythmus verbinden sie der Form nach mit dem Volkslied. Sie sind größtenteils humoristisch-satirisch gestimmt und bedienen sich der Form des Schwankes, der Anekdote und besonders des Memorates. Verbreitet und überliefert werden sie durch Abschreiben und Auswendiglernen der ursprünglichen Texte, vorgetragen bei jeder passenden Gelegenheit. In der obenangeführten Epoche ihrer Blütezeit wurden sie häufig in regionalen Zeitschriften abgedruckt, ebenso in Volkskalendern. Es erschienen auch einige selbständige Sammelbände dieser Verse. Der überwiegende Teil liegt jedoch nur handschriftlich vor.

Das vom Verfasser angeführte Material stammt aus dem Schaffen Julius Okálýs, der unter den Pseudonymen *Mačo Nacahnuti* und *Andriš Kurnáva* schrieb. Seine ersten Arbeiten verfaßte er im Jahre 1932 als Student des Gymnasiums in Levoča. Manche seiner Verse erschienen auch im Druck.

Weiteres Material zu dieser Problematik wird fortlaufend gesammelt, bearbeitet und veröffentlicht werden.

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ

Журнал Словацкой Академии Наук
Год издания XV, 1967, № 3
Издается четыре раза в год
Издательство Словацкой Академии Наук
Редакторы д-р Божена Филова и Вера Носáльова
Адрес редакции Братислава, Клеменсова 27

SLOWAKISCHE VOLKSKUNDE

Zeitschrift der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Jahrgang XV, 1967, Nr. 3 Erscheint viermal im Jahre
Herausgegeben vom Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Redakteure Dr. Božena Filová und Viera Nosáľová
Redaktion Bratislava, Klemensova 27

SLOVAK ETHNOGRAPHY

Journal of the Slovak Academy of Sciences
Volume XV, 1967, No 3
Published quarterly by the Slovak Academy of Sciences
Managing Editors Dr. Božena Filová and Viera Nosáľová
Editor Bratislava, Klemensova 27, Czechoslovakia

L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE

revue de l'Académie slovaque des sciences
Anné XV, 1967, No. 3. Paraît quatre fois par an
Aux Editions de l'Académie slovaque des sciences
Rédacteurs: dr. Božena Filová et Viera Nosáľová
Rédaction Bratislava, Klemensova 27

SLOVENSKÝ NÁRODOPIŠ

Časopis Slovenskej akadémie vied
Ročník XV, 1967, číslo 3. — Vychádza štyri razy do roka
Vydáva Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied

Hlavná redaktorka dr. Božena Filová

Výkonná redaktorka prom. hist. Viera Nosáľová

Redakčná rada: prof. Dr. Rudolf Bednárík, Dr. Soňa Burlasová, prom. hist. Emília Horváthová,
Dr. Soňa Kovačevičová, Dr. Jaroslav Kramařík, Dr. Michal Markuš, Dr. Ján Mjartan, prom.
hist. Stefan Mruškovič, doc. Dr. Ján Podolák

Redaktorka časopisu Klára Vloššáková

Technická redaktorka Ladislava Haplová

Redakcia: Bratislava, Klemensova 27

Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného povstania, n. p., Martin

Jednotlivé číslo Kčs 13,50, celoročné predplatné Kčs 54,—

Výmer PIO 2385/49-III/2 — V-06*71190

Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky a predplatné prijíma PNS — ústredná expedícia tlače, administrácia odbornej tlače, Gottwaldovo nám. 48, Bratislava. Možno objednať aj na každej pošte alebo u doručovateľa. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48/VII.

© by Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1967